

К.е.н., доцент Галасюк Світлана Сергіївна

Одеський національний економічний університет, Україна

Можливості організації етнічного туризму в Одеській області

У даний час одним з найперспективніших видів туризму є етнічний, який заснований на інтересі туристів до справжнього життя народів, до ознайомлення з народними традиціями, обрядами, творчістю та культурою. Етнічний туризм може бути представлений декількома різновидами:

- «традиційний», що включає відвідування існуючих поселень, які зберегли особливості культури та побуту певних народів [1, с. 137];
- «музейний», при якому відбувається знайомство туристів з музеями народного побуту, в тому числі з тими, які розташовані «під відкритим небом» («Пирогово» (м. Київ), Закарпатський музей (м. Ужгород), «Шевченківський гай» (м. Львів), зібрання музеїв півострова Крим під загальною назвою «Кримський етнографічний музей» тощо);
- «ностальгічний», особливістю якого є бажання людей побувати і дізнатися історію тих місць, звідки були родом їх предки;
- «аборигенний», який являє собою туризм з участю (залученням) представників корінного населення [2, с. 16].

Варто відмітити, що у плані розвитку туризму, в тому числі й етнічного, Одеський регіон має сприятливі природно-кліматичні умови, багаті рекреаційні ресурси, а також гармонійне поєднання різних етносів і культур, тому що на території Одещини проживає понад 130 національностей. У «Стратегії економічного та соціального розвитку Одеської області на період до 2015 року» зазначено, що «провідне місце в структурі туристично-рекреаційної галузі регіону необхідно надати розвитку оздоровчо-лікувального, круїзного (морського і річкового), яхтового, культурно-пізнавального, екологічного,

сільського (зеленого), історико-краєзнавчого, *етнічного*, фольклорного і спортивного видів туризму» [3].

У сфері культурно-історичного, а також етнічного туризму, передбачається провести ремонтно-реставраційне відновлення унікальних пам'яток архітектури та містобудування в містах Одесі, Ізмаїлі, Білгород-Дністровському, Болграді, Балті, Ананьєві у поєднанні з організацією системи туристично-екскурсійних послуг шляхом реалізації концепції туристичної діяльності на території об'єктів архітектурно-історичної спадщини. Для ознайомлення зі звичаями, традиціями народів, які заселяють Одещину, передбачається розширити кількість маршрутів по найбільш цікавих і привабливих куточках регіону [3]. Таким чином, етнічний туризм, який успішно розвивається в усьому світі, включений у число перспективних видів діяльності на території Одеського регіону. Проте у даний час частка його ще занадто мала.

Найбільша кількість етно-поселень (болгарських, румунських, молдавських, німецьких), які можуть бути цікаві певним цільовим групам туристів, розташовані на Півдні Одеської області, – у Кілійському, Ізмаїльському, Болградському, Татарбунарському, Арцизькому районах. Однак туристичний потенціал їх практично не використаний, що викликано наступними причинами:

- відсутність комплексної державної політики, нормативно-правового забезпечення та раціональних форм управління у сфері сільського туризму;
- відсутність фінансових ресурсів у власників садиб для відкриття власного бізнесу;
- відсутність якісних доріг і загальної інженерної інфраструктури в сільській місцевості;
- відсутність інформації про основні пам'ятки, що знаходяться у сільській місцевості;
- відсутність реклами об'єктів етнографічного туризму та ін.

У країнах західної Європи специфіка етнотуризму в сільській місцевості значно відрізняється від нашої. У зв'язку з більш тривалим відчуженням городян від своїх сільських коренів, сільський туризм у них передбачає, в першу чергу, ознайомлення із сільським життям і участь у сільськогосподарських роботах – так званий агротуризм. В Україні практично половина городян має дачі та сільські корені, тому робота на городі для них не екзотика, а сувора реальність [4]. У даному випадку перспективним напрямком розвитку туризму в сільській місцевості є зелений туризм, який пов'язаний не стільки з сільським життям, скільки з відпочинком на природі, а також етнічний туризм. Туристам пропонується відпочити на базі сільської садиби, ознайомитися з побутом, традиціями і звичаями місцевих жителів, скуштувати страви національної кухні та здійснити екскурсії по довколишній місцевості. Основні дестинації прийому в Одеському регіоні, призначені для любителів етнічних турів, наступні:

➤ Етно-еко хата «Білочі» (Кодимський район, с. Шершенці, 2012 р.) [5], специфікою якої є приготування і продаж молочних еко-продуктів власного виробництва. Етнографічний проект: збирання колекції «Старі світлини» з метою зафіксувати образ людини першої половини ХХ століття, традиційний одяг, взуття, побут.

➤ Гостьовий будинок «Куба-далеко» (Кілійський район, с. Приморське, 2009 р.) [6], основу культурно-пізнавальної програми якого складають майстер-класи з виробництва домашнього сиру. У комплекс послуг входить: прокат велосипедів, інвентар для рухливих ігор, відпочинок на морському узбережжі, катання на фаєтоні, фотополювання, риболовля. Етнографічні об'єкти: будинок-музей старообрядницького побуту, продаж сувенірів та іграшок «hand made», «червоний куточок» – спогади дитинства хазяїв, проведеного в СРСР.

➤ Садиба «Бессарабське подвір'я» (Ізмайльський район, с. Стара Некрасівка) [7], культурно-розважальна програма якої включає вечірки з виступом місцевого фольклорного ансамблю; майстер-класи тутешніх народних умільців по виготовленню виробів з очерету й лози, а також тканин

ручної роботи з вовни, конопель і натурального шовку. Етнографічні об'єкти – колекція гагаузьких килимів, українських рушників, виробів з дерева та кераміки.

➤ Садиба «У Меланії» (м. Татарбунари, 2007 р.) [8], «родзинкою» якої є проведення етнографічного весілля. Етнографічні об'єкти – колекція унікальних предметів побуту, знарядь праці, зразків вишивки і ткацтва, характерних для даної місцевості.

➤ Бессарабське село «Фрумушика-Нова» (Тарутинський район, с. Весела Долина, 2006 р.) [9], яка являє собою справжній музей під відкритим небом, де в традиційному стилі відтворено національні подвір'я народів, які проживали на території села в ХІХ-ХХ століттях, – молдавське, українське, російське, гагаузьке, болгарське, єврейське, німецьке, – в кожному з яких можна зупинитися на нічліг. До послуг ділового туризму в селі Фрумушика-Нова є конференц-зал на 200 місць, оснащений сучасною апаратурою. Крім того, на території села Фрумушика-Нова є церква, пасіка, міні-зоопарк, фазанарій, «Парк пам'яток СРСР», корчма. Побудовано меморіальний комплекс «Пагорб пам'яті», присвячений знедоленим жителям, виселеним з довколишніх сіл. Також господарство села Фрумушика-Нова має найбільший у Європі вівцеводчеський комплекс по вирощуванню овець каракульської породи, який відкрито для відвідування туристами. Послуги «Фрумушики-Нової» – святкування днів народжень, весіль, ювілеїв, професійних свят; проведення корпоративних зустрічей, семінарів та конференцій.

Останнім часом етнічний туризм в сільській місцевості починає розвиватися і в Білгород-Дністровському районі, зокрема в селах Миколаївка та Петрівка. Так, наприклад, у селі Миколаївка туристам пропонують відвідати виставку вишиваних ікон та взяти участь у майстер-класі з гончарного мистецтва. Досить великий вибір для бажаючих навчитися секретам народних умільців пропонує центр народного ремесла «Жива скарбниця» в селі Петрівка [10].

Як висновок, варто відмітити, що саме розвиток етнічного туризму у сільській місцевості дасть можливість зменшити рівень безробіття на ринку праці в Україні, розвинути соціальну інфраструктуру села, стати для селян додатковим джерелом фінансових надходжень. Разом із цим, це допоможе зберігати і розвивати народні промисли та історико-культурну спадщину, а також розширити загальний спектр туристичних послуг, які пропонує Україна.

Література:

1. Воскресенский В. Ю. Международный туризм : учебное пособие / В. Ю. Воскресенский. – М. : Юнити-Дана, 2006. – 255 с.
2. Чумаков К. Этно-экологический туризм в сохранении природного и культурного наследия / К. Чумаков // Новая жизнь. – 2006. – № 5. – С. 15-16.
3. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області на період до 2015 року. – [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/fpart56/idx56221.htm>
4. Круглый стол по проблемам развития сельского туризма в Украине. – [Электронный ресурс] / Режим доступа :<http://www.greentour.com.ua>
5. Етно-еко хата «Білочі». – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://bilochi.com/ru>
6. Усадьба «Куба-далеко». – [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://uahotels.info/hotel/CHastniy-sektor-Kuba-Daleko-Primorskoe/description>
7. Усадьба «Бессарабское подворье». – [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://globuss.odessa.ua/ism.html>
8. Усадьба «У Меланьи». – [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://budjak.com.ua/selskaja-usadba-u-melani.html>
9. Центр этнографического, зеленого, сельского туризма и семейного отдыха «Фрумушика-Нова». – [Электронный ресурс] / Режим доступа : <http://frumushika.com>
10. Офіційний туристичний сайт Одеської області. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://touregion.odessa.gov.ua/vidi_turizma.